

Branch Office of the International Organization of
Open Society Institute - Assistance Foundation in
Tajikistan

БАХШИ ХУСУСӢ - ОМИЛИ РУШДИ ИҚТИСОДИ МАМЛАКАТ

Сайдалӣ Сайдраҳмонов

ДУШАНБЕ - 2016

Асосгузори сулҳу ваҳдати милли, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба роҳ мондани ҳамкориҳои судмандро бо соҳибкорони ватанӣ, шарикони рушд, сармоягузори хориҷӣ, аз ҷумла дар заминаи афзалиятҳои рушди дарозмуддат барои давраи то соли 2030 ва миёнамуҳлат барои солҳои 2016-2020 муҳим арзёби намудаанд.

Хадафҳо ва тадбирҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Хадафҳои стратеги:

- таъмини истиқлолияти энергетикӣ;
- пурра аз бунбасти коммуникатсионӣ баровардани мамлакат;
- ҳифзи амнияти озуқаворӣ

Тадбирҳо дар самти таъмини рушди устувори иқтисодӣ;

- пешрафти бахшҳои воқеии иқтисодиёт;
- тавсеаи имконияти содиротии мамлакат;
- беҳтар кардани фазои сармоягузорӣ ва дастгирии соҳибкорӣ;
- самаранокии бозори меҳнат;
- такмили низоми идораи давлатӣ ва тақвияти нерӯи инсонӣ.

Дар давоми солҳои 2007-2015 устувори
макроиқтисодӣ таъмин гардид.

- Бюҷети солонаи давлатӣ аз 1,8 то 15,7 миллиард сомонӣ ё қариб 9 баробар афзоиш ёфт.
- Суръати солонаи рушди иқтисодӣ ба ҳисоби миёна то ба 7%-ро таъкил дод.
- Касри бюҷети давлатӣ ба ҳисоби миёна дар сатҳи 0.5 % ММД нигоҳ дошта шуд.
- Низоми бонкӣ мунтазам рушд ёфта, аз нигоҳи дороиҳо ва пасандозҳо 2 баробар, қарз 6 баробар ва шумораи кортҳои пардохтӣ 30 баробар зиёд шуд.
- Тавассути татбиқи ислоҳоти зарурӣ фазои мусоиди соҳибкориву сармоягузорӣ фароҳам гардида, муколама ва шарикӣ давлат бо баҳши хусусӣ дар сатҳи милли ва минтақавӣ ривоч ёфт.

Афзоиши нишондихандаҳо дар мохҳои январ-августии соли 2016 нисбат ба соли 2015:

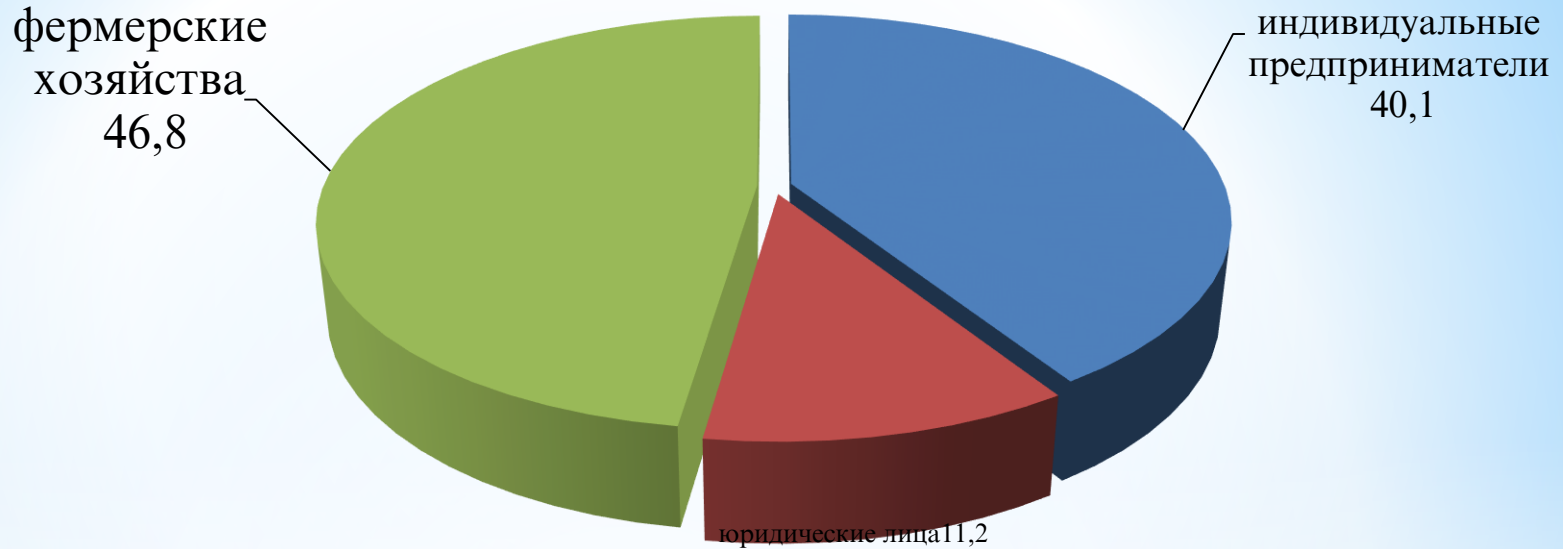
- ММД	6,7%
- Маҳсулоти саноати	14,7%
- Маҳсулоти кишоварзи	7,2%
- Тамоми сармоягузориҳо	26%

Таҳлили вазъи бахши хусусӣ дар соли 2015 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Соли 2015 дар миқёси љумњурӣ 275 653 адад субъекти соњибкориѝ фаъолияткунанда ба кайд гирифта шудааст, ки ин нишондод нисбат ба соли 2014, 32 380 адад ва/ё 13,3 фоиз зиёд мебошад.

Минтақањо	Патент	Шаходатнома	Ш.њуќуќӣ	Х.дењконӣ	њалми умуми
ВМКБ	1928	885	1106	78	3997
в.Хатлон	23717	6020	9966	47541	87244
в.Сугд	28327	10456	8366	50472	97621
ш.Душанбе	20148	9693	7276	7	37124
НТЉ	14265	5032	5092	25278	49667
Њамагӣ	88 385	32 086	31 806	123 376	275 653

Диаграмма 1. Структура МСП (в %)

Сарчашма: Маълумоти “Равзанаи ягона”-и Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Феҳрасти ягонаи давлатии мақомоти андози ҷумҳурӣ

Тибқи маълумоти Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 31 декабри соли 2015 дар миқёси ҷумҳурӣ **165 527** адад хоҷагиҳои деҳқонӣ ба қайд гирифта шуда, дорои Шаҳодатномаи ҳуқуқи истифодаи замин мебошанд.

Миқдори хоҷагиҳои деҳқонӣ дар миқёси ҷумҳурӣ

Минтақаҳо	12 моҳи соли 2015	12 моҳи соли 2014	Фаркият	Фаркият бо %
	Хоҷагиҳои деҳқонӣ			
ВМКБ	16 218	8 288	7 930	95,7
в.Хатлон	61 793	60 940	853	1,4
в.Суғд	61 544	47 575	13 969	29,4
ш.Душанбе	2	2	0	0,0
НТЛ	25 970	24 656	1 314	5,3
Ҷамоати	165 527	141 461	24 066	17,0

Шумораи субъектҳои хоҷагидории бақайдгирифташуда, азнавбақайдгирифташуда, барҳамдодашуда ва фаъолияткунанда дар мақомоти андози ҷумҳурӣ дар солҳои 2014-2015

Намуди бақайдгирӣ	01.01.2015 то 01.01.2016		01.01.2014 то 01.01.2015		шахсони ӯқуқӣ		Соғибкорони инфиродӣ	
	шахсони ҳуқуқӣ	соғибкорони инфиродӣ	шахсони ҳуқуқӣ	соғибкорони инфиродӣ	Шумора	%	Шумора	%
Таъсисёбӣ	1 594	60 191	1 880	64 054	-286	-15,2	-3 863	-6,0
Азнавбақайдгирӣ	107	3	188	9	-81	-43,1	-6	-66,7
Барҳамдодашуда	1 830	27 737	1 505	27 540	325	21,6	197	0,7

Мушкилотҳо

- бухрони шадиди минтақавӣ дар мамлакатҳои ҳамсоя
- ноустувории қурби асъори милли
- гузаронидани санчишҳои беасос ва такроршавандаи фаъолияти соҳибкорӣ;
- гарон будани андозбандии субъектҳои соҳибкорӣ ва расмиёти ҳоло ҳам мураккаби маъмурикунонии андоз, аз ҷумла то ҳол ба роҳ намондани механизми самараноки баргардонидани андоз аз арзиши иловашуда; Аз ҷумла яке аз сабабҳои асосии барҳамдиҳии субъектҳои соҳибкорӣ, махсусан соҳибкорони инфиродӣ баланд бардоштани арзиши патент барои соҳибкорони инфиродии тибқи патент фаъолияткунанда ба шумор меравад.
- мураккаб гардидани амалиёти содиротию воридотӣ дар натиҷаи баланд бардоштани арзиши гумрукии молҳо;
- раванди мураккаби бақайдгирӣ бо сабаби зиёд гардидани талабот оид ба барасмиятдарории ҳуҷҷатҳои субъектҳои соҳибкорӣ;
- дастрасии маҳдуд ба воситаҳои молиявӣ бо сабаби фоизҳои баланди қарзҳо, муҳлати кӯтоҳи пешниҳоди онҳо ва расмиёти мураккаби барасмиятдарории гарав;
- бархилофи қонунгузории мавҷуда амалан мураккаб будани расмиёти барҳамдиҳӣ ва азнавбақайдгирии субъектҳои фаъолияти соҳибкорӣ.

Минбаъд тавассути афзалияти бештар ба рушди соҳибкориву сармоягузори дар иқтисодиёт таъмин намудани:

- ғанигардони буҷети давлатӣ
- таъсиси ҷойҳои нави корӣ
- афзоиши даромади аҳоли
- беҳтар гардонидани фазои сармоягузори дар самти соддаву осон гардонидани низоми андозбанди
- дастгирии давлатии соҳибкорию сармоягузори
- дастрасӣ ба захираҳои қарзӣ ва аз байн бурдани монеаҳои сунъӣ
- беҳтар намудани фазои сармоягузори Тоҷикистон дар арзёбии Пешбурди соҳибкорию Бонки Ҷаҳонӣ,
- аз 5 то 25 фоиз зиёд кардани ҳиссаи сармоягузориҳои хусусиро дар ММД.

ТАШАККУР

Сайдрахмонов Сайдалӣ

Тел: +992918-23-05-47

email: surhob@inbox.ru